

Vegen van wegen (33%)	20.407		
Rioolgemalen en riolering	990.378		
Salariskosten	117.730		
Overhead	164.822		
Bijdrage aan voorziening	258.512		
Totale lasten		1.551.848	
Baten rioolheffing	1.551.848		
Totale baten		1.551.848	
Dekking			100%

Bedragen in €

Lijkbezorgingsrechten

Begraafplaatsen	75.086		
Salariskosten	54.819		
Totale lasten		129.905	
Totale baten		65.036	
Dekking			50%

Bedragen in €

Marktgeden

Kosten markten	13.564		
Totale lasten		13.564	
Opbrengst marktgeden	12.700		
Totale baten		12.700	
Dekking			94%

Bedragen in €

1.7 Lokale lastendruk

In onderstaand overzicht zetten we de voornaamste lasten voor een gemiddeld huishouden voor 2019 en voorgaande jaren op een rij. Voor een huurder is de belastingdruk in Westervoort laag, omdat de huurder geen aanslag krijgt voor de ozb en de rioolheffing.

Ontwikkeling lastendruk huurders woningen 2020

	2018	2019	2020	Ontwikkeling t.o.v 2019
Afvalstoffenheffing	208	213	229	7,4%
Totaal	208	213	229	7,4%

Ontwikkeling lastendruk eigenaren woningen 2020

	2018	2019	2020	Ontwikkeling t.o.v 2019
OZB-eigenaar	319	327	332	1,4%
Afvalstoffenheffing	208	213	229	7,4%
Rioolheffing	213	218	224	2,7%
Totaal	740	758	785	%

Bedragen in €

Vergelijking lastendruk per huishouden binnen Gelderland

	2015	2016	2017	2018	2019
Gemeente Westervoort	341	349	340	349	370
Gemeente Duiven	378	380	387	400	395
Gemeente Zevenaar	357	371	385	389	390
Liemerse gemeenten (incl. Westervoort)	359	367	371	379	385
Gelderland (incl. Westervoort)	396	399	405	411	419

Bedragen in €

bron: provincie gelderland

1.8 Kwijtschelding

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Westervoort kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing vastrecht en verzamelcontainer (100%) en maximaal 8 ledigingen van de container en 24 aanbiedingen van de ondergrondse container en de hondenbelasting (1e hond).

Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Voor 2020 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 103.000 voor kwijtscheldingen. Hieronder is de splitsing van de kwijtschelding naar belastingsoort weergegeven. De kosten van kwijtschelding worden uit het budget minimabeleid betaald.

	Begroting 2020	Begroting 2019
Afvalstoffenheffing	95.000	95.000
Hondenbelasting	8.000	6.500

Bedragen in €

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

1. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

De gemeente Westervoort acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd.

2. Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Westervoort in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Bij het samenstellen van dit risicoprofiel is gebruik gemaakt van een softwareprogramma waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie zijn de risico's in beeld gebracht. In het onderstaande overzicht wordt een actueel beeld van het aantal risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit met een maximum van 10.

Nr.	Risico	Gevolgen	Kans	Fin. gevolg	Involed
R268	Open einde financiering Jeugdwet	Financieel - De gemeente is verantwoordelijk voor het leveren van de juiste (jeugd)zorg. Bepalend voor het feit welke gemeente de zorgkosten moet betalen is het woonplaatsbeginsel. Inwoners die veel dure zorg nodig hebben kan voor de gemeente een forse onkostenpost opleveren.	70%	max.€ 500.000	17.91%
R194	Plan de Schans	Financieel - Het plan sluit met verlies	70%	max.€ 250.000	10,49%
R85	Inhuur van externen	Financieel - Hogere kosten dan nodig en/of begroot, Imago - Geen binding met de organisatie	90%	max € 250.000	10,47%
R65	Algemene Uitkering Gemeentefonds valt lager uit dan geraamd	Financieel - (Structurele) begrotingstekorten en noodzaak tot bezuinigingen	70%	max.€ 250.000	8.17%
R242	Open einde regeling Participatiewet	Financieel - Overschrijding komt tot 5% volledig voor rekening gemeente. Tussen 5 en 7,5% komt voor de helft voor rekening gemeente. En de overschrijding boven de 7,5% komt volledig voor rekening rijk.	70%	max.€ 100.000	6.53%
R273	Medewerker wordt geconfronteerd met agressief gedrag	Financieel - Extra kosten bij schade	90%	max.€ 100.000	4.21%
R218	Databeveiliging	Financieel - Verdwijnen van informatie, schade	90%	max.€ 100.000	4.19%

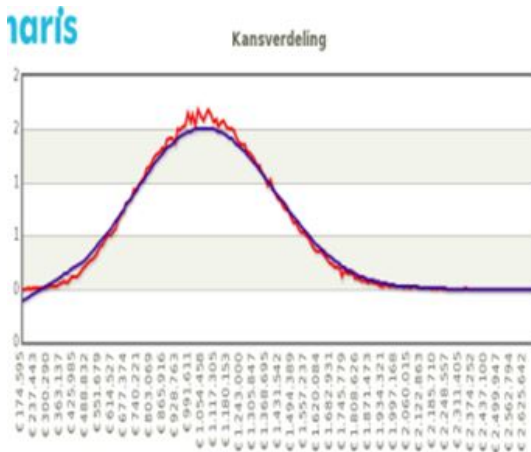
R266	Open einde financiering van het armoedebeleid	Financieel - De gemeente Westervoort heeft een ruimhartig (120%) armoedebeleid en wijst inwoners actief op de bestaande rechten.	70%	max.€ 100.000	3.58%
R89	Aftreden bestuurders	Financieel - Uitbetalen van (langdurige) wachtgeldverplichting	30%	max.€ 250.000	3.47%
R275	Herverdeling middelen beschermd wonen	Financieel -	70%	max.€ 100.000	3.27%

Totaal grote risico's:	€ 2.000.000
Overige risico's:	€ 3.037.500
Totaal alle risico's:	€ 5.037.500

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 5.037.500) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Figuur 1 en de bijhorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Percentage	Bedrag
5%	€ 600.064
10%	€ 690.829
15%	€ 757.629
20%	€ 812.811
25%	€ 861.657
30%	€ 907.441
35%	€ 948.982
40%	€ 989.180
45%	€ 1.028.574
50%	€ 1.066.872
55%	€ 1.106.660
60%	€ 1.145.491
65%	€ 1.186.378
70%	€ 1.229.724
75%	€ 1.276.701
80%	€ 1.329.541
85%	€ 1.391.994
90%	€ 1.420.681
95%	€ 1.521.473

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1.420.681 (benodigde weerstandscapaciteit).

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Westervoort bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Het negatieve resultaat over 2018 bedraagt € 370.000 en wordt onttrokken aan de algemene reserve.

Weerstand	
Algemene reserve	€ 4.534.000
Bestemmingsreserves	€ 0
Stille reserves	€ 0
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 251.000
Onvoorzien	€ 25.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 4.810.000

Algemene reserve

Saldo per 1-1-2019 € 5.706

- Resultaat 2018 -/- - 370
- Restantbudget ambtelijke fusie -/- 92
- Omgevingswet (raad juli 2017) -/- - 100
- Herinneringsmonument (raad juli 2017) -/- - 25

Stand 31-12-2019 € 5.119

- Geraamd tekort 2019 cf voorjaarsnota -/- -385
- Omgevingswet 2020/2021 (raad juli 2017) -/- - 200

Stand 31-12-2020 € 4.534

Vrij aanwendbare bestemmingsreserves

Van de aanwezige bestemmingsreserves is bij het vaststellen van de nota weerstandsvermogen geconcludeerd dat zij niet vrij aanwendbaar zijn, omdat bij beschikking over de reserve dekkingsproblemen ontstaan. Er is daarom geen ruimte.

Stille reserves

Door de verkoop van de aandelen in het energiebedrijf van NUON zijn de stille reserves in omvang afgenomen. Wat resteert zijn de overblijvende aandelen in het netwerkdeel van NUON en aandelen Vitens, BNG en Nazorg Bodem. Voor een groot gedeelte dienen deze aandelen op basis van de wet in het bezit van de overheid te blijven.

Daarnaast bezit de gemeente nog een aantal activa. Bij de activa gaat het om de mogelijk te realiseren winsten bij verkoop van panden.

De bijdrage van bovenstaande stille reserves aan de weerstandscapaciteit ramen wij op nul.

Onbenutte belastingcapaciteit

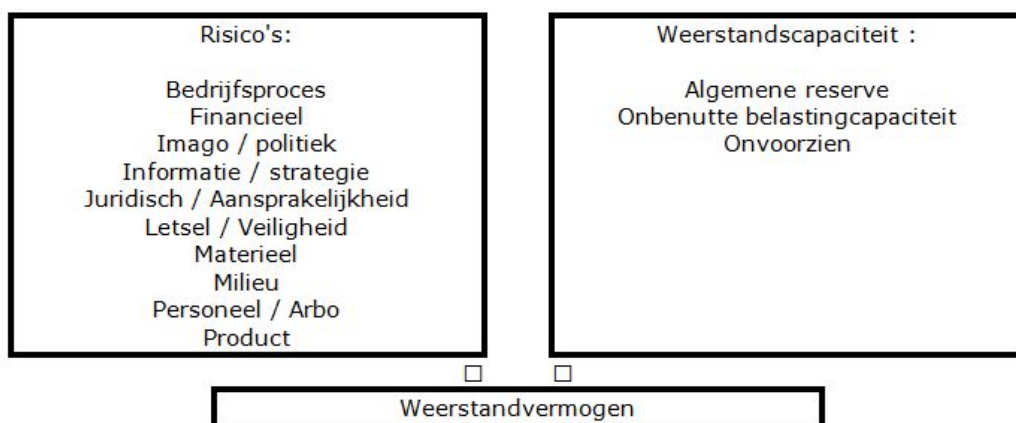
De resterende belastingcapaciteit geeft inzicht in de mogelijkheden voor nog te heffen lokale lasten. Door het afschaffen van de drempeltarieven is de hoogte van de onroerende-zaakbelastingen niet meer gemaximeerd. Kijken we naar de tarieven die het Rijk hanteert bij een eventuele aanvraag in het kader van het artikel-12 beleid, dan dienen deze te voldoen aan een redelijk peil. Voor 2020 hanteert het Rijk een gemiddeld percentage van 0,1853% van de vastgestelde WOZ-waarde. Onze eigen gemiddeld tarief voor 2019 ligt met 0,1683% onder dit peil. Dat levert een onbenutte belastingcapaciteit op van € 251.000.

Onvoorzien

De post onvoorzien mag worden opgevat als een buffer voor onvoorziene tegenvallers. Het dekt lasten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn. Structureel is hiervoor € 25.000 beschikbaar.

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 4.810.000	= 3,38
	Benodigde weerstandcapaciteit		€ 1.420.681	

De normtabel biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig

E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van onze organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen. Als we naar de ondergrens kijken dan lijkt een minimumniveau van € 2,5 miljoen (met enige speling) voor de algemene reserve een acceptabel niveau.

5. Maatregelen en Ontwikkelingen

Een eerste stap voor beheersing van de risico's is om deze in beeld te brengen en te blijven monitoren. Er zullen risico's bijkomen maar ook afvallen. Het is een dynamisch proces. Voor de huidige top 10 risico's volgt hieronder de stand van zaken.

1. Open einde financiering jeugdwet/wmo nieuw

Het risico op het budget sociaal domein is opgesplitst in een gedeelte jeugdwet en een gedeelte wmo. De open eindfinanciering van de jeugdwet/wmo nieuw blijft een belangrijk aandachtspunt. Door externe omstandigheden kan de gemeente geconfronteerd worden met hoge zorgkosten.

In de meerjarenraming houden we er rekening mee dat de kosten meer in lijn zullen komen met de uitkeringen van het Rijk en jaarlijks met € 150.000 afnemen tot uiteindelijk € 450.000 in 2021. Maar zoals reeds aangegeven het blijft een open eindfinanciering.

2. Plan de Schans

De Boekwaarde is in 2018 afgenomen en bedraagt per 31 dec 2018 € 643.000. Het plan de Schans is vervolgens herrekend. Op basis hiervan zou de exploitatie sluiten met een verlies van € 437.000. Hiervoor dient conform de voorschriften een voorziening te worden getroffen. In de voorziening is reeds € 101.000 opgenomen. Aanvullend is in rekeningsjaar 2018 € 336.000 aan de voorziening toegevoegd.

De verkoop van kavels en de bouw van woningen loopt goed, maar er dient voorzichtig te worden omgegaan met het eventuele saldo in dit plan. Bij faillissement gaan gronden weer naar hypotheeknemers (gemeente en Rabobank). Nu er een voorziening voor het verwachte verlies is gevormd kan de risico-inschaling naar beneden worden bijgesteld. Zie ook de paragraaf grondexploitatie.

3. Inhuur van externen

Door langdurig ziekteverzuim of benodigde specifieke kennis kan inhuur noodzakelijk zijn. Dit kan leiden tot budgetoverschrijdingen.

4. Algemene uitkering valt lager uit dan geraamd

De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van de rijksuitgaven. Lagere rijksuitgaven kunnen effect hebben op de hoogte van de algemene uitkering.

5. Open einde regeling participatiewet (overschrijding gebundelde uitkering met meer dan € 200.000)

Er is een absoluut bedrag voor overschrijding opgenomen van € 200.000. Overschrijding komt tot 7,5% volledig voor rekening gemeente. Tussen 7,5 en 12,5% komt voor de helft voor rekening gemeente. En de overschrijding boven de 12,5% komt volledig voor rekening rijk.

6. Medewerker wordt geconfronteerd met agressief gedrag

Agressief gedrag door derden kan leiden tot letselschade, imago, onrust bij personeel, uitval gedupeerde(n)

7. Databeveiliging

Door een menselijke fout, storingen of opzet kunnen data verloren gaan.

8. Open einde financiering van het armoedebeleid

De gemeente Westervoort heeft een ruimhartig (120%) armoedebeleid en wijst inwoners actief op de bestaande rechten.

9. Aftreden bestuurders

Wachtgeldverplichtingen voor collegeleden kunnen ontstaan door ontslag als gevolg van conflicten, opzegging van vertrouwen of nieuwe verkiezingen.

10. Herverdeling middelen beschermd wonen

De middelen voor beschermd wonen worden herverdeeld. Of westervoort voor- of nadeelgemeente wordt, is nog niet duidelijk.

Kengetallen

Met ingang van begrotingsjaar 2016 worden onderstaande kengetallen verplicht opgenomen in begroting en jaarrekening.

	Rek 2018	Begr 2019	Begr 2020
Kengetallen			
netto schuldquote	56%	60%	59%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	55%	61%	56%
solvabiliteitsratio	21%	20%	18%
structurele exploitatieruimte	0,21%	0,25%	- 0.11%
grondexploitatie	1%	2%	2%
belastingcapaciteit	102%	102%	106%

De toezichthouder zal ten aanzien van de kengetallen zelf geen waardeoordeel geven. Wel zal bij de beoordeling van de vastgestelde begroting getracht worden de individuele cijfers af te zetten tegen het provinciale beeld. Het blijft echter aan de gemeente zelf om haar eigen kengetallen van een waardeoordeel te voorzien.

Ten aanzien van onze kengetallen kan het volgende worden opgemerkt: De netto schuldquote ligt ruim onder de 100% hetgeen als voldoende kan worden aangemerkt. In de VNG-uitgave 'Houdbare Gemeentefinanciën' is vermeld dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (kengetal < 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld. Hoe hoger de quote des te hoger de druk van rente en aflossing op de exploitatie. De voornaamste oorzaak van de daling van de quotes in 2020 is de afname van de vaste geldleningen. Per 31 december 2018 hadden we voor een bedrag van € 21,9 miljoen aan leningen opgenomen. De schuldpositie per inwoner bedraagt circa € 1.470. Dit is onder de schuldpositie van de gemiddelde Nederlandse gemeente, circa € 2.000 (o.b.v. 2017).

De solvabiliteitsratio neemt verder af. Dat komt door het negatieve saldo van 2018, maar ook door het verwachte tekort voor het jaar 2019.

De structurele exploitatieruimte geeft weer in hoeverre de begroting nog mogelijkheden biedt om structurele tegenvallers op te vangen. De nu voorliggende begroting is op termijn structureel sluitend. Het jaar 2020 sluit echter met een klein tekort. Dat laatste leidt tot een negatief kengetal voor de structurele ruimte.

Het aandeel van de grondexploitatie in onze totale exploitatie is relatief gering. Wij zijn geen gemeente die beschikt over een grote voorraad al dan niet in exploitatie genomen gronden. In de jaren van de crisis en ook nu nog leidt dit gelukkig wel tot relatief lage risico's.

Ten aanzien van de belastingcapaciteit tenslotte kan worden opgemerkt dat het hier puur een vergelijkingscijfer betreft. De score geeft weer in hoeverre wij ons verhouden ten opzichte van het, door het COELO berekende, landelijke gemiddelde. Wij scoren dit jaar hoger omdat met name de afvalstoffenheffing fors stijgt.

Conclusie

Weerstandscapaciteit